

САНА ОЛОХ

ХАБЫАТ
1931 СЫЛ АЛТЫННЫ
15 КҮНҮТТЭН ТАХСАР

**ССКП ЧУРАЦЫТААБЫ РАЙКОМУН УОННА НАРОДНАЯ
ДЕПУТАТТАР ОРОЙУОННААБЫ СОВЕТТАРЫН ОРГАНА**

№ 40 (6937),

1990 жыл Кулун тутар 31 күнө
СУВУОТА

Сынаата
3 харчы

ОРОЙУОННААБЫ ХХХ ПАРТИЙНАЙ КОНФЕРЕНЦИЯБА КИЛЛЭРИЛЛЭР БОППУРОУОСТАР ТУСТАРЫНАН

ССКП райкомун бюротун уонна ССКП райкомун партийнай-тэрийэр,
кадровай үлэбэ комиссиятын холбохуктаах мунньабын

УУРААБА

комиссиятын быыбардааһын.

6. Уобаластаабы ХХХVI пар-
тийнай конференция делегаттарын
быыбардааһын.

7. ССКП уобаластаабы комите-
тын саага састаабыгар оройуон-
наабы партийнай тэрилтэттэн
этимлэри киллэрини.

8. ССКП ХХVIII съезин деле-
гаттарыгар оройуоннаабы партий-
най тэрилтэттэн кандидатуралары
дүүэлэһини.

III. Бары магнайгы сүһүөх,
састаабы партийнай тэрилтэлэр
секретардарыгар отчуоттуур-бым-
бардыыр мунньахтарга партийнай
тэрилтэлэр үлэлэрин бары өртү-
нүн сийилии ырыталларыгар, хас
бирдин коммунист ударыга ту-
тууга кыллэрсэр кылаатын, юни
политическай позициятын, чончу
арыйан көрдөрөллөрүгэр сүбэ-
лиригэ.

IV. ССКП райкомун тэрийэр

партийнай үлэбэ отделин (т. По-
нов В. Е.), магнайгы сүһүөх
састаабы партийнай тэрилтэлэр
секретардары ССКП оройуоннаа-
бы комитетын саага састаабын
быыбарыгар, уобаластаабы ХХХVI
партийнай конференцияба деле-
гаттары талыма, айком саага сас-
таабын быыбарыгар, ону тэнэ
ССКП ХХVIII съезин делегата-
рыгар оройуоннаабы партийнай
тэрилтэттэн кандидатуралары туруу-
рууга бары партийнай тэрилтэлэр
тэн этилэр кириилэрин хаачыс
йалларыгар соруудахтыырга.

V. Оройуоннаабы ХХХ партий-
най конференцияба отчуоттуу-
дакылааты бэлэмнээһини ССКП
райкомун комиссияларыгар (саага
йааччылар тт. Сысолетин Г. М.,
Ноев Т. В., Пуцына А. С.) сүбэ-
тэрэргэ.

VI. Уураах туолуутун хонту
руоллааһыны ССКП райкомун
бюротугар (т. Сысолетин Г. М.)
сүктэрэргэ.

ССКП ХХVIII съезингэр делегаты быыбардааһын бэрээдэгэ

Уобаластаабы партий-
най тэрилтэттэн ССКП
ХХVIII съезингэр делегата-
тары талыма ССКП об-
комун VII пленумун
уурааһынан 13 уокурук
тэрилинэ. Былларын кур-
дук, съезин партин хас
4000-лэи чилиэниттэн
бирдин делегат талыл-
лар. Ол быһытынан, бы-
һиги оройуоннаабы пар-
тийнай тэрилтэбит Алек-
сеевскайдаабы, Амтатаа-
бы, Намнаабы уонна Уус-
Алданнаабы партийнай
тэрилтэлэри кытта бир
уокурукка кирион бир
делегаты талыахтаах. Де-
легата кандидаттар ма-
гнайгы сүһүөх партийнай
тэрилтэлэр аһаас пар-
тийнай мунньахтарыгар
(конференцияларга) аһа-
ас эбэтэр кистээнэ куо-
ластааһынынан туруорул-
лаллар. Онуоха учуокка
тулар коммунистар үс
кымыат иккиттэн итэ-
гэбэ суохтара мунньахха
кытыбыт буолуохтаах.

Мунньахха хас да канди-
датуру туруоруллубутун
эһин, дүүллэһин кириит-
тэн оройуоннаабы пар-
тийнай конференция ко-
рүттүгэр бир киллэрил-
лэр. Мунньахха этин
партийнай тэрилтэ
учуокка тулар коммуни-
сты туруоруохха сеп, тэ-
риэтэбэ учуокка тулар
коммунист бэйэтин кан-
дидатуратын туруорара
эмиз нөүтүлэ. Оройуон-
наабы партийнай конфе-
ренция кириит кандидат-
туралартан бири талан
уокурукка делегаты быы-
бардааһына ыытар.

ССКП райкомун
партийнай-тэрийэр
үлэбэ отдела.



Эрилик Эристин аатынан совхозка Семен Тро-
фимович Сокольников быһыл 22-с сылын массы-
на рулугар олорор. Кини барбыт-кэлбит аяанын
суолун ууннары тардан кэбирэр эбитэ буоллар,
тоһо-хатча буолуодун иһин билэ баарай? Семен
Трофимович — тийэр-таһар үлэлэргэ тустаах бы-
лаанын мадды толорон тэйэр киһи. Элер механизма-
тордары айдан суолун бастаан тыыралларыгар үтүс-
түк үөрэттэбэ-сүбэлэтэбэ.

Бу күнүргэ, суол сабыллытын билдэһэ, мас-
сыналар саамай үгэһээн сүүрэр кэмгэрэ. Олор-
тон бирдэстэригэр Семен Трофимович айдан аар-
тыгын тутан эрэлээхтик аяанын, 1989 сылга
совхоз киһи автопарнатын коллектива 2,5 мөл. тон-
на-миллиметр тийэр-таһар үлэни толордо. Онуоха
киһи дүүлүрдээх, сыралаах үлэтэ, нөүс кэлбүтүнэ
эһиэ баар.

Снимок: С. Т. Сокольников.

Т. Кардашевская фотога.

ССКП УСТААБЫН БЫРАЙЫАГЫН БЭЧЭЭТТЭЭҔИН

«Правда», «Советская Россия», «Сельская жизнь»,
«Рабочая трибуна», республиканскай, ийраайдар-
даабы уонна уобаластардаабы хаһматтарга ССКП
саага Устаабын бырайыага бэчээттэнэ. Былларын
курдук, бу докумуон ССКП ИК Пленумугар дүү-
элэһиллэбитэ уонна сүһүөхүн биһирээмитэ, ССКП
ИК Пленумун соруудаһынан ИК Политбюрога уонна
редакционный комиссия ону ситэран чочуйдулар
итиэнэ ССКП ИК чилиэннэригэр, ону тэнэ респу-
бликанскай, ийраайдардаабы уонна уобаластардаабы
партийнай комитеттар секретардарыгар тардаһыт-
тара. Киһилэртэн кириит бэчээтэһиннэр учуоттай-
нылар.

Советскай Союз Коммунистическай партията, диэн
этиллэр ССКП Устаабын бырайыагы кириин чаа-
һыгар, — бэйэтин салайынар общественнай-полити-
ческай тэрилтэ, бир санаалаах коммунистар конста
өртүнэ холбохуктара. Маркс, Ленин идеяларын
айымнылаахтык сайыннарына олохурун, комму-
нистическай нэскилтан төрүттээн, киһи бэйэтин сыл-
лынан дайдуга гуманный, демократическай социа-
лизмы үөсүэтини, интернационализмы, киһи аймах
уолсай сыаннастарын биһирээтинин туруорунар.
ССКП рабочай кылаас, бары үлэһиттэр социалисти-
ческай талан ылыыларыгар тирээрэр, норуот ин-
тересэтирэн этэр уонна көмүскүүр, бэйэтин полити-
ческай платформатыгар үгүс национальностоох со-
ветскай общественно сомоолоохуонга дүүлүтэр.

Устаабы бырайыага «ССКП-га чилиэн буолуу», «Ис-
партийнай демократия», «Партия тэрийин тутула»,
«ССКП үрдүкү органнара», «Коммунистар Совет-
тарга, общественнай тэрилтэлэргэ уонна хаһматта-
нарга», «Партия бас биллэбэ уонна харчылан сред-
стволара» диэн аалта раадетта түмүллүбүт 38 па-
раграфтаах.

Устаабы бырайыага бары буттун дүүллэһинэ
анаан бэчээттэнэр.

(ССТА).

РСФСР народнай депутаттарынан талылыннылар

Быыбар киһи комис-
сията 1990 жыл кулун
тутар 14, 17 уонна 18
күннэригэр буолбут хат-
таан куластааһынна
РСФСР народнай депу-
таттары быыбарын тү-
мүктэрин тутуунан ийи-
лиһэрдэ. Хаттаан куо-
ластааһын 768 террито-
риальной уонна 146 на-
циональной — террито-
риальной быыбардыыр уо-
куруктарга ытыллына.
РСФСР народнай депу-
таттара 760 террито-
риальной уонна 146 на-
циональной — террито-
риальной быыбардыыр уо-
куруктарга ытыллына.

Народнай депутаттар
ортолоругар ССКП
чилиэннэрэ уонна чи-
лиэннэр кандидаттар —
886, эбэтэр 86,3 быры-
һынан; БЕС, ИС чилиэн-
нэрэ — 5, эбэтэр 0,5 бы-
рыһынан. РСФСР государ-
ственной быһаһын үрдү-
кү органнагар ресубли-
кара олорор 16 нацио-
нальностар граждениара
талылыннылар.

(ССТА).

102 №-дээх быыбардыыр уокурук быыбардааччыларыгар

Быыбардааччылар, быы-
бардааччылар, миэхэ Са-
ха АССР народнай депу-
татын мандатын итэҕэ-
бинит итэҕэнэ народнай
депутаттар оройуоннаабы
Советын председателинэн
чилиэннэр кыах биэр-
тэһит иһин диринник
махтанабын. Маһы оро-
йуоннаабы партийнай тэ-
рилтэ үлэтин үрдүктүн
ыыаһаһын уонна ки-
һахэ итэҕэл быһымын.

Саха АССР
народнай депутата
Г. М. СЫСОЛТИН

103 №-дээх быыбардыыр уокурук быыбардааччыларыгар

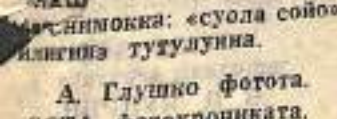
Убаастабылаах быы-
бардааччылар, миһ Саха
АССР народнай депутата
буоларбар үрдүк итэҕэл
уонна өйөөбүтү оңордук-
сүт иһин не сүрэхтин
махталбын тирэбим.

Оройуон бары үлэһит-
тэригэр уонна уокуруктун
быыбардааччыларыгар пл-
тисетини түмүктүүр сыл-
га үлэбэ ситиһинилэри,
түс олохторугар дүүлү-

Саха АССР
народнай депутата
В. П. КУДРИН

Коммунистар сабыдыаллара намтаабыт

Д. ПОСТНИКОВ,
Чурапчы сэлээнньэтин
оохтобон.



Эдэр ийэлэр оёнуу д
сатаан суулаабаттара баа
суол. Ити проблема эми
конференцияда таарылы



Хаһаайыннаһын
механизма

**БЭЙЭБИТ
СИЭБИППИТ
КУРДУК**

[illegible]

Сайын сүйүүлөрбиз өд-
өм мөчирлээнгиз бэркэ то-
лоубудуттар. Олбүт 12
бөрсөкүбүт ыһааһынын
аптаһар буоллубут дии-
рэл санналаах этнбиз
сүһүмүт уотаага бэлэм
эбиз, ханан да күрүөт-
үөх сиргэ күөл кыста-
аһар уотас плосшадга

хоргогдсон, хоруудалары
мэлэмээжиллээ. Ол эрээ
ний, хуусна да хаахын
нэлээжиллээ. Балабан
ийн салатыг Мунда
айттан комбинорм бэ
дэлбээ. Директор дла
аахын бийнээ комби
норм бээрбэллээ. Отгон
иридээ суутугар 30
арна бүлүүлээх этийт

Аны тугуууга хайдах урдуз сүүлгү титрэтэн рэйдээн тутгарыллытын те да барыллыбат. Бүтэнтээх ахсаанга 30 тн, солкуобайтан 20 тн, эрэ солкуобайы нардилэр. 10 тн, солк. 7 олбүт борооскуга тутубүт дигэн буолла. Онон олбүт борооскулары баабыт снэбит мурун буоан хааллыбыт.

Уонускам кэпшэтэн
охсуһууга отделиние
правадоһойттан суоһу
ердөөтүм. «Эйиэхэ бө-
лөлбөт, суоһуну да
луруен, ааксарыг да
эрт. Дуобардаах ки-
нэр буоллаххына ылба-
ын», — диир кэбиистэ.
Дьэ онон арендага мин-
ээмин, кыс ортого ула-
тах хааллым. Арай ос-
уолча баянистыбын,
кино 50 солк. төлүүх бо-
лоллар.

[illegible]

Эдэр биегэднээр үлэ-
тгэр кыһанмылаарын
үлэнттэр ортолоругар ав-
торитеттаарын кербөрлө.
Бирегээд бгырынын бы-
лаакын бэрт кыранан то-
лорботого. Ол онугар
бирегээд кинсэр ыкы-
ныксыттар былааннарын
ситиһиһээхтик - толорбуз-
тара. Кинилэр үлэ-
тэн улаастантарын сай-
дыта, уйгута тутулу-
таарын үчүгэйдэн ой-
дууллар. Ол иһин көрү-
нүүк буодбакка, бары-
уонсай сымаллаах үлэни-
лэр. Ити үлэ ситиһит-
эдер бирегээд-кирта-
эмэс кырата суох туту-
лунтаах.

Снимок: бригадный
П. Григорьев.
Б. Павлов фотота.



Адганах витаминных уонна минеральных веществтах татым аһылытынан ыһатыллар, таһырдык чөчүккөт уулаах ынахтар сипсэтэх, аһадыгы кыһаан нэгэрбэт ныйрайдэри төрөтөллөр. Манньа ныйрайдэ төрүөхтөрүттэн кыраттан сыыстараан ордум истэри-ни ыалдан бараллар. Ныйрай иһэ ыалдьарын кытта, ыалдарынан, турганник эмтэниллиэхтээх.

Нийрэл бастайх сэтгэл хонхууд чалстатик шалдарах. Температурата үрдэбэт, Соронзон ооса түнэр, Ыаралтай бэрэгтэлэжнээ, үншүбэлхэ даганын уу курдук симэжүүлнэн сүүрдэр, ол арыс күүхтүгү өнгөнөр, элбэх дэлгэнэр арадас өнөөх чэлхэгэнэр, ийнн өлө, өлөбөрүн салынга тахсар. Бу кэмтэ сыптаранга күүгэнэнэр, сыта аһын, марахан буолар. Температурата 39,8—40,2, арыат 41 кыраадыска тийнэ үрдүүр. Нийрэлн тута эмгэбэтэххэ, ыран, дүүдэлэн улахан сүхүрүүтэн өлөр.

Үеһүрэр нийрэйи эмтэһин ыарыһытын ураты-
тыттан нэрөн араас буо-
луохтаах. Туох-ханнык ил-
лэнэ, ыарыы үөлүбүт
биричиннэтин туоратыл-
лыктаах. Үеһүрүүтэ
араас ферменттар үлэлэрэ
көһүллөрүттэн, аһылын
буһарылыыбатыттан орта-
низмга уу састааба ады-
һыыр уонна уу атаста-
һылыыта көһүллөр. Бил-
дыбыт нийрэйи эмтээ-
һингэ бастаан диетаны
эбэтиһини олохтуохха. Ха-
ра маһайыттан куус-
тээх антибиотиктары ол-
бохтук тутуһааха, ний-
рэй ас буһарар ортама-
рыгар сага үөскөөн эрэр
туһалаах микробтар сай-
дылаларын тохтогон көһү-
лэллэр. Инкһинээн, ко-
ыарыһытын үөсүлөр бак-
териялар үтүс антибио-
тиктарга сеп түбэлэһинэр,
үөрөнөн, иһиннэр дьайы-
ларыгар барыммат буо-
лаллар, оһон организм
эми ыһынар дьотура мөл-
түүр.

мангын даята тутгуллуон
сөн. Вастакы абатыг
уоһах онугар 1 литр
туустаах уу (1 а ууга 10
грамм тууһу суурайыла-
лар) аһарналар. Инкис-
ка 750 мг туустаах уу,
250 мг уоһах. Уһуһа-
500 мг туустаах уу, 50
мг уоһах. Төрдүс абаты-
га—250 мг туустаах уу,
750 мг уоһах.

Ньирэй ис ыарыыларын
Специалист
сүбэтэ **ЭМТЭЭНИН**

Подистай крахмалы туттуу: 100 грамм крахмалы тымның ууга суурайылар уонна 450 мл ортуга турар ууга кутуллар. Ол анан сойтулар уонна 10 мг 5 барыһыаннаах йод суурааһынын эбиллэр. Билдэһыиһэрэҕэ 20—50 мг Подистай крахмалы 100 мг ууга суурайан баран 3-4 дохук устатыгар суунака на инкита-үстэ барыллар.

Хүрхтэй нислэгсүвчтэйгээр
сүмэлдүүлж, машыг өнгө-
нон агардидлаар: солонхой
хислота 0,33 грамм, пей-
сийн 1 грамм, бусгүй уу
100 мг. Ахуйн кининэ
ныярайга бигдрэ бэрлэ-
лэр. Үөһүрбүү ныярай
нэз бийхыта тымтайг ял-
длар буолтагына, ромаш-
ка уутун агардидлар уон-
на орбөбүрүн бааччыла-
нар. Ныярай температу-
рата наһаа үрдээтэринэ
0,5 грамм аспирын бэрлэ-
днэхтээх, хлористай каль-
ций 4 бырыһыаннаах суу-
радаһыкынаа күүнэтэ 15
— 20 куб. см тымырга
укуолланар.

Няарай сүрьеэний уелэйн камфорнай испирирнээ, камфорнай арыннаа, кофен суурдааһынаа ойнохотжох. Камфорнай испирир няарай тоёо хо- нуктааһыттан керен 3—8 куб. см, кофенны ыбаа- һынааһыттан керен (няарай тыгыннаах ыбааһынааһыгэр) 0,1—1 грамм дистри гиригтий аһаһыгэр укуул оторон эмтэнэлчэхтээх.

Хашнаах үөнүрүү нь
бичтаргатар прохолхобхай,
бичтар алтан төбөлхөх тэм-
дэх огу 30—50 грам
100—150 мл ууга оргу-
тан баран, ол уугуун куг-
гэ иккитэ ахатаах ниннэ-
нэ ийэрэххэ үөнүрбүт
царайн үтүердэргэ ордун
тухалаах.

Куртх үзэгийн тусга-
рлыгта уонна салгынаах
бүрүтүг чөлүгөр түлэ-
рингэ маньык рещетэри
туһаннаахха сеп. АБК эбэ-
тэр ПАВК 3 миллиграм-
мын 1 кг тыһаннаах
мэааһыныгар суоттоан
нһардлалар: 2,3 кг эбээс
куруппатын 3-4 литр
ууга булунай оргутуу-
лар уонна сийдэлээн би-
рэн ууну кытта булунай
200 мг күүтэ үстэ-туорт
а нһардлалар; бытархай
гына мэдиллибит бурдуу
1-3 суоттоан пия ууга

булгуйуулар, ол концентратын сикдэлээр, 5—8 грамм тууш 1 литр булгудаанына суутгаан жуулулар уонна булгуйа-булгуйа хойдуор днэри орутуулар, 200—300 мг бэриллэр, солохтоох суурадаанын иһэрдиллэр; 1 остолобуой нуосона ийин сир туушун, 1 тинниин нуосона дуугласкай суданы 3—8 литр ууга суурайылар уонна 0,5—1,0 литр иһэрдиллэр; тымырга 5 бырыһыаннаах глюкоза суурадаанын 100 мг «С» витамини эбен 100—200 мг бэриллэр; чай, от, дөлүгөн растояналарын абылык ийин ардыгар 0,5 литр иһэрдиллэр; ветлабдиаториана оҕолуулар йодинолу, стартины, гипертонической суурадаанын инструкция бичимытынан иһэрдиллэр.

Нягдтай организмийн бөмбөгдөртөг цитраттай хааны түүтүү улахан кодьүүнү бээрэр, 10 мг 4 бэрһынанаах лимониконил натрий суурадахины 100 грамм хангта кутуулар. Оны 100 тый, единица пенциллин эбтер стрептомицин кутуулар 2—4 кыраады сьланс температура 3 сууна устата кайрайыл, туттарга 38 кыраадыска дээрн сьдытталлар уоны 5—10 мг бытчанна эбтер тирин диньгар укууларлар. Хааны дорубай ьнахтан ьлаллар.

Миний талын нямралт
гэсэн ахьлыгтараа оро-
рон сэтгэххээ сэт.

Кыра үүтүлэх мынактар, сага төрөөбүт тигизгэлэр уолактара нырайдарын төтөрбөт түбэлгэлэринер сага төрүүхкэ некуссаттенинай уолаары онгорон иһэрдэр табыгастаах. Ыамкытынан 1 литр үүкэ 15 грамм балык арымытын, 10 грамм киһи сиир тууһун, 3—5 устуума куурусса сыммытын (синайдин), 200 грамм сахары, 5—10 хааптыла формалыкэ нутан баран үчүтэйдик ыттыһаллар уонна нырайга биир аһалыкка 0,5 литри иһэрдиллэр.

эбнэс, бурдугар 2—2.5
литр ортуубут ууну нутан
баран хомуула суух

булуур днэри нчйэн
булхуулар. Час ага-
ра туруоран барам ма-
рыла нгүс сндэлээр,
ол нзннтэн 5—10
грамм кйн снр туухун
ужна 1 улахан ньусын
нрахмалы эвэн баран хой-
дур днэри орутуулар.
Нйрай сыптарыйдарьна,
үүт онугар кисмэлн бэ-
риллэр.

Олдтоок нйрай тэ

Оюуныхайн нийрэл хэр-
рөөчүүдэр илэрэе. Яал-
д-ар хийрэгдэрэ элтиэр
ньиымаларыттан. Нийрэл
инэ шалдын үсүүрдаг-
нэ, юундхэ балык эн-
нэ эбэтэр дөлүүхөн угун
оргутан илэрдиллэр. Оюу-
ха 1 литр ууга 200
грамм дөлүүхөн угун
чаас кэрингэ оргутуулар.
Ону туустан баран нста-
нган агарынан күнгэ
үсгэ илэрдиллэр.

Ныяйан агаабат-сизэбэт
мырэйгэ кытыан эбэтэр
уулаах отон кэснэлэни
иһэрдиллэр. Онон мырэй
аһыыр оботун сайынта-
рыллар.

Тиймэвчнэ салаа оту 200 грамы 1 литр уутг угуллар уонна биллэр тэччэ туустаан баран 6 час устата туруоруллар. Ол кэнниттэн сүндэллэр уонна күнгө ыстанаан апар-дылгынан иһки төгүл иһэрдиллэр.

Мас мутунчатын санагдалан эрдэснэ хомуйан хатаран баран ууга оргутан нүгснэ. Икн төсүг 100 грамы ийэрдиаллар. Уюһурон иалдылыга бастаан аһылытын агарын сарбыиаллар, онно холон үүгүн эбан бэрилтэр уонна кыра-кыратын нүгснэ биастаралтата аһа-тыллар. Итинни үтүөр-бэт буолларына, 30 грамм ийин 500 мг ууга оргутан баран онно 500 грамм ислвири уонна кыра мар-ганцованы кутан буаку-дуллар. Итинни састаа-таах оноруллубут эму-кыра-кыратын 3 күн ийэр-диллар. Муус устар 20 күнүттэн ийэрэи таһыр-дыа чэччилэтэ таһаарыл-сылахтаах.

Хатармаллыбыг тага ла-
бытатын мэлхийн, хая-
хылаан бишгэр оргутан
чэй огсорон нхки-үс нүн
устата нхэрдиллээр.

В. СОЛОВЬЕВ,
ветстанция
сүрүннүүр вострава.

◆ Киши уонна айылҕа ◆

ӨБҮГЭЛЭР ҮТҮӨ ҮГЭСТЭРЭ

Бизс уонча сым анара
өртүгөр биһис ийэлэри
аҕаларыт айылдыны х
рыстыыр үгэи кытаана
тык санатар буолаллар
Титиринчээнэр, хаты
чааннар намчы лабаал
рын тосту туттахтыын
сайылын абуорун биз
снэлэрэй сибээнкитин ү
гэстэхпитинэ, ойуур т
ханнык эмэ хоһоньуга
ооннууор дьэ туттубу
путун биллэхтиринэ, мо
суо оонноору сир кырс
сүгэнэн алдыллыһыты
иердөхтөрүгэ улаханы
сэмэиниллэрэ, соробор б
лаҕан ойутугар кыбы
аспыт чыпчакхайдарын ү
дүгөр түһэллэрэ. Оччо
на өтөрүнэн умнубат бу
ларбыт.

Аластан
тахсымын кыстык дө-
төлүн тиңс да аныбын
мас сыйла суох тм
ыраастыырбыт, тэлгэнэ
төн ынах суебу, сыйл
ноһуомнарын алдым
туос чабычакха хомул
бынн сиргэ чомехтоон ум
тарбыт. Оттон сайыллыт

алдасна көнүүгэ эмиз биш
синук үдэни толорорбун
сайылдык олбурун кичи
йэн сабарымт, титина та
на кичаллэхтик ыраас
танара. Одо-аймах сайы
пын ыраас талгөһөдө күс
лэһийэн, сибидэй салт
нынан толору тымна
ийэ айылгада көсүл көч
чүгэн дуоһуна сымна
ра.

Олон билигн бэлтгэж, дэвтэрбэл тастарын ирээс оюуруу булбарны тогута суурьдүүлбэс, кырамын күөх хонхуу корбонхун, араас техник орумтар буорунан тымбыт, кышнын үгүс асааннах нотелькайда комордерүттэн манга хаар юрунхуугунан буруллар. Чугахыан оё аймах, дым куулэйдн сынбанар оюуруу, хонхуу та ордубата. Бөхүлэнтэ тастармыаан хаарын наах хампа күөх тымбытн харысхала суох кэдыбнт, араас чуһааммытын, бөхлүгүн сүөнүсир онгостобут. Ол илэ

оголорбу! дэнэ хийгтэ,
былгат буоллулар, теле-
визор таһыгар хам хата-
нам ололорго күүлэллэ-
лэр.

бага тагьстаххына даа-
ны, дыргыл сымтаах тикт
ошурдарбыт, нагларар
бөлөлөөх хатыннарыбыз
тоутта ногуллүбүттөрү
үлүтү төбистэриллибэттэ-
рин көрөбүт. Итэр-сүү-
рөр сыйганы сэдэхтин иста-
бит. Ошпо араас химичес-
кай уосурдуулары сылаа-
халты тутуһаммыбыт, аһы-
наны утары амтэһини бы-
разбалыһы тутуспакка
аһытымыбыз биэр биричи-
нэһэн буолубуттара сээр-
бага суох. Хайа уосы-
нни атах обургу болдо-
бу тутуспакка бидинни
иһарыбы төбөр «тарганы-
рыһан» ылбытар кыһат-
таады эһэн үрөр, сүүрөр
атахтаады динна абыпат-
та, көмүс хатырыктаах
лытын харыстаабынна
үсөлүһүһэн аһардастыа
көтөрөбүт.

Башкы җыялар: җыялар

бытын долдойбутугар
окустаран тохтотор кы-
мит каллаа буолду. Айыл-
каны оёо нурдук бүүбэ-
диир оёуларын утүө
үгөстөрүн, кытаанах та-
адыларын болорон аны-
галлааһын итэҕэ-
кэлээ быһыылаах.

Бу боппурус бигр саллааччы ботар абыйах ахсааннаах айылда харыс табыллы үлэнтиттэр бада санааларынан кыайтарбата чакыс. Олор бүтүүн ыһааллаах, түмүлүүх тустаахпыт. Бынгын олохтоох сельсоветтар бабаларын территорияларгар мугур хаһаайын буолбуттарынан бу боппуруска быһаарыллаах дыһааллары ыһааллара бириэмэ көрдөбүл буолла.

Ол нийнэтгүй, бастаган
туран, бөгөөдэлтэр тас-
тарьнаагүй ойуурдарыг
яраастаххд, чэбдиги-
днэхх, дьон-сэргэ иллэг
нэмин атаар зондларын
үсэгтнэхх, олоор уонна
үлэллэр сүрдэртннннн
бердүүг, тунсагй керү-
нэзнннннннннннннннн
гону ууруухх. Икннннннн
саалнннннннннннннннн
Алаастар хомусгах нүүл-
дэртнннннннннннннннн
дүдөлэртнннннннннннннннн

таады олохсугуухха. Усу-
һунэн, хас да смлга балы-
гы муьханаан булгалааны
ны бобор дьаһаллары
млыахха. Биир эиэ куол
контүллөнөр да түбэлтти
гар олохсостор уонна

Айылдагы бары өртүнө
харыстабылаахтым, ха
лаапыным сатылган
илаахха. Өбүгэлэрбит үтү
үткөтөрүн умдум.

